

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**JĘZYK KASZUBSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MOK-R1**

MAJ 2017

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.5. Zdający parafrazuje tekst.

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Jãzeczno norma opisuje wzorcowe i poprawne użycie języka we wszystkich jego aspektach (w wymowie, odmianie, tworzeniu słów, budowaniu zdań). Norma wężweskują brékównicę języka i muszą są oni na nią zgodzyc.

Zadanie 2. (0–2)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie) [...].
--	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawne ułożenie planu składającego się z 4 punktów.
1 p. – za poprawne ułożenie planu składającego się z 3 lub 2 punktów.
0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. Znaczenie dowodów Floriana Cenówé dlô kaszëbiznë.
2. Wërechowanie elementów skłódującëch są na mówną jazëczną normã.
3. Ôbgôdka stãpienia znormalizowaniô jãzëka na etapach rozwoju lëteracczi kaszëbiznë.
4. Ôkreslenie elementów brékównëch przë normalizowaniem kaszëbiznë.

Zadanie 3. (0–2)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.3. Zdający [...] rozpoznaje cechy gatunkowe omawianych tekstów.
--	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za podanie odpowiedzi B.
0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B.

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawne podanie dwóch cech stylu.
0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

zawierô faktë

rzeszi nôùkòwã wiadã z pòpùlarnã wiedzã

Zadanie 4. (0–1)

III. Tworzenie wypowiedzi z wykorzystaniem podstawowego zasobu środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) [...].	3.2. Zdający [...] rozpoznaje i dobiera [...] synonimy.
---	---

Przykładowe rozwiązanie

parłãczenië – rzeszenië

felënk – niesëga

Schemat punktowania

1 p. – za podanie po jednym synonimie do każdego słowa.

0 p.– za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Zadanie 5. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianã lekturã.	2.7. Zdający [...] wskazuje wybrane cechy języka kaszubskiego.
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch poprawnych wyrazów.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

jinszych, jich,

Zadanie 6. (0–2)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianã lekturã.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie) [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p.– za poprawne zaznaczenie trzech odpowiedzi.

0 p.– za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. NIÉ

2. JO

3. NIÉ

Zadanie 7. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie) [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p.– za zaznaczenie odpowiedzi C.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C.

Zadanie 8. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów [...]).
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Òbénda – ògránczony dzél rëmii, teritorium.

Zadanie 9. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.7. Zdający [...] rozpoznaje i wskazuje wybrane cechy języka kaszubskiego.
--	---

Schemat punktowania

1 p.– za poprawne wypisanie z tekstu dwóch rzeczowników.

0 p.– za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

mùszebnota, słabòta

Zadanie 10. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie) [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch argumentów.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

1. Nimò że titel Harpagana dostòwają leno niechtèrny bètnikòwie rajdu Harpagan, to mòże rzeknàc, że kòzden, chto wzał ùdzél w nym rajdze, je dobètnikã.
2. Ju sama decyżjò ò wzàcym ùdzelu w nym rajdze je sparłàczonò z niebèwałą òdwògã, bò człowiek mò wòlã zmierzèc sã ze swòjima słabòtama i zmùszèc swòje cało do trudu.

Zadanie 11. (0–1)

II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą.	2.4. Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie) [...].
--	--

Schemat punktowania

- 1 p.– za podanie trzech słów kluczy.
0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Harpagan, marachòwanié, dobècé.

Zadanie 12.

IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim ustnie lub pisemnie; zmiana formy przekazu ustnego lub pisemnego.	4.2. Zdający przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.
---	--

Przykładowa realizacja zadania

Zupełnie nie ma już takich zwyczajów, jak na przykład czytanie kartek, listów albo telegramów z życzeniami podczas wesela. Wyglądało to tak, że listonosz zbierał takie listy w domu i przebrany w swój uniform z pocztową torbą przychodził z nimi na zabawę. Dawał te życzenia młodym i albo oni, albo on czytali je głośno. Coraz mniej jest na weselach tradycyjnych oczepin. Orkiestra też już nie obchodzi w piątek sąsiadów pary młodej, żeby zaprosić ich na ślub. Widać jest też trochę nowego. Czasem można zobaczyć młodych w kaszubskich ubraniach. Mamy też pierwsze śluby, na których młodzi przysięgają sobie w języku kaszubskim. Rodzi się zatem coś, co bierze się z chęci pochwalenia się, bycia dumnym z pochodzenia. To jest dobre, ale jeszcze lepiej byłoby, gdyby do nowych pomysłów dodać choć trochę z tych starych pięknych zwyczajów.

Schemat punktowania

Części semantyczne	Szczegółowa Punktacja	Ogólna punktacja
<i>Czësto ... òb czas wieselò.</i> Za przetłumaczenie wyrażenia: <i>na przëmiôr</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
<i>Wëdzrzało to ... taszą.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>brifka, rozegracjã, przezeblokli, taszą</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1+1 1	5
<i>Dówól ne žëczbë ... òczepinów..</i> Za zrozumienie całości:	1	1
<i>Órkestra ... zdënk.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>róczëc, zdënk</i> Za zrozumienie całości:	1+1 1	3
<i>Widzec je ... ruchnach.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>kąsk, ruchnach</i> Za zrozumienie całości:	1+1 1	3
<i>Mómë též ... jãžëkù.</i> Za zrozumienie całości:	1	1
<i>Rodzy sã ... pòchòdzeniò.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>bùsznym</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
<i>To je dobré ... snòžich zwëków.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>ùdbów, snòžich</i> Za zrozumienie całości:	1+1 1	3
		20

Zadanie 13.

Témat 1. Czë wòrt je dozerac zagrożoną kaszëbską kùlturã i kaszëbsczì jãžëk? Rozważë problem na spòdlim pòdónégò tekstu i jinégò tekstu kùlturë. Twòja robòta miałabë miec co nòmni 300 słówów.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>III. Tworzenie wypowiedzi z wykorzystaniem podstawowego zasobu środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) w formie ustnej i pisemnej na typowe tematy, na poziomie zapewniającym sprawną komunikację językową w różnych sytuacjach.</p> <p>V. Analiza i interpretacja tekstów kultury</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. wypowiada się w następujących formach: rozprawka, recenzja, interpretacja utworu literackiego;</p> <p>3.4. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioski);</p> <p>3.9. operuje słownictwem z kręgów tematycznych – Kaszuby, Polska, Europa, świat (przeszłość i teraźniejszość); kultura,</p>

	<p>cywilizacja, polityka;</p> <p>5.2. rozpoznaje problematykę utworu;</p> <p>5.8. rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi;</p> <p>5.9. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe;</p> <p>5.11. dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.</p>
--	--

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej

A	B	C	D	E	F	G	H	Poprawność zapisu
Określenie problemu	Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	Poprawność rzeczowa	Zamyśl kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	H	
6	6	4	2	3	4	3	3	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
4	4	2	2	2	3	4	3	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące
2	2	0	0	0	2	2	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	0	0	0	0	0	0	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia

A. Określenie problemu. Zdający powinien zrozumieć, jaki problem podejmuje autor w przedstawionym fragmencie tekstu, i sformułować ten problem. Określenie problemu jest oceniane ze względu na to, czy jest **zgodne z tekstem** i czy jest **pełne**.

- Określenie problemu uważa się za **pełne**, jeśli praca zawiera zarówno odtworzenie problemu (np. w postaci pytania), jak i jego interpretację, czyli umieszczenie tego problemu w odpowiednim kontekście. Interpretacja problemu powinna być uzasadniona (np. wagę problemu można uzasadnić jego historycznymi uwarunkowaniami lub współczesnymi implikacjami).
- Określenie problemu uważa się za **niepełne**, jeśli praca nie zawiera interpretacji trafnie rozpoznanego problemu.
- Określenie problemu uważa się za **częściowo zgodne** z tekstem, jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

B. Sformułowanie stanowiska zdającego wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu

Zdający powinien **omówić i ocenić rozwiązanie** zaproponowane przez autora w przedstawionym tekście. Sformułowanie stanowiska zdającego wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu jest oceniane ze względu na to, czy jest **adekwatne do tekstu** i czy jest **pełne**.

- Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu **częściowo adekwatne do tekstu** zniekształca rozwiązanie proponowane przez autora.
- Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu uważa się za **pełne**, gdy zawiera ono odtworzenie rozwiązania przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołania do innych tekstów kultury uzasadniające stanowisko zdającego.
- Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu uważa się za **niepełne**, kiedy brak trafnego odwołania do innych tekstów kultury uzasadniających stanowisko zdającego.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o nieznajomości: (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Zamyśl kompozycyjny ocenia się ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowania tekstu** właściwych wybranemu przez zdającego gatunkowi wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy i akapity niezbędne dla jasnego sformułowania stanowiska i uzasadniających go argumentów oraz czy wyodrębnione części i akapity są uporządkowane konsekwentnie (bez luk i zbędnych powtórzeń).

- Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

Wagę zaburzenia funkcjonalności ocenia egzaminator na podstawie całości pracy (np. brak zakończenia w pracy, w której zdający jasno rozwija swoją myśl, uznaje się za niewielkie zaburzenie, natomiast brak rozdzielenia interpretacji problemu od interpretacji rozwiązania lub podważenie w zakończeniu wcześniejszych wywodów – za znaczne zaburzenie).

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniem w akapitach. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu napisanego przez zdającego ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.

Styl częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu – np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Styl jest niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językową ocenia się ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. udziwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji.

Témat 2. Dokònôj przërównawczy interpretacji pòdónëch dokazów. Twòja robòta miałabë miec co nômni 300 słówów.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>III. Tworzenie wypowiedzi z wykorzystaniem podstawowego zasobu środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) w formie ustnej i pisemnej na typowe tematy, na poziomie zapewniającym sprawną komunikację językową w różnych sytuacjach.</p> <p>V. Analiza i interpretacja tekstów kultury</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. wypowiada się w następujących formach: rozprawka, recenzja, interpretacja utworu literackiego;</p> <p>3.4. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>3.9. operuje słownictwem z kręgów tematycznych – Kaszuby, Polska, Europa, świat (przeszłość i terażniejszość); kultura, cywilizacja, polityka;</p> <p>5.2. rozpoznaje problematykę utworu;</p> <p>5.3. odczytuje treści symboliczne utworu;</p> <p>5.4. wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji) i określa ich funkcje;</p> <p>5.4.R. przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich;</p> <p>5.8. rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi;</p> <p>5.9. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe;</p> <p>5.10. porównuje utwory literackie lub ich fragmenty (dostrzega cechy wspólne i różnice);</p> <p>5.11. dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.</p>

Kryteria oceny interpretacji porównawczej

A	Koncepcja porównywania utworów	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna	9	Uzasadnienie trafne, pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	3	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	3	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	3	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna	6	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione												
1	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworami	3	Uzasadnienie częściowo trafne	1	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	2	Znaczone zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	2	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą												

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyska 1 punkt, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia

A. Koncepcja interpretacji porównawczej jest efektem poszukiwania przez zdającego sensów wynikających z zestawienia tekstów i wymaga ustalenia pewnych obszarów porównania, w których szuka się podobieństw i/lub różnic między utworami, a następnie wyciąga z tego wnioski. Koncepcja jest oceniana ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworami** i czy jest **spójna**.

- Koncepcja jest **niesprzeczna z utworami**, jeśli znajduje potwierdzenia w obu tekstach, przy czym porównywane obszary są dla tekstów trafne i istotne, a nie drugorzędne.
Koncepcja jest **częściowo sprzeczna** z utworami, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekstach lub porównywane obszary są dla tekstów drugorzędne.
Koncepcja jest **całkowicie sprzeczna** z utworami, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekstach.
- Koncepcja jest **spójna**, gdy wypowiedź w sposób wystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy w całość sensy obu utworów.
- Koncepcja jest **częściowo spójna**, gdy wypowiedź obejmuje i łączy sensy obu utworów, ale w sposób niewystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej.
- Koncepcja jest **niespójna**, gdy wypowiedź obejmuje sensy każdego tekstu, ale ich nie łączy (tzn. wypowiedź składa się z dwóch niepowiązanych ze sobą interpretacji).
Brak koncepcji to brak wskazania zasady zestawienia utworów.

B. Uzasadnienie interpretacji jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

- Uzasadnienie **trafne** zawiera wyłącznie **powiązane z tekstami argumenty na rzecz odczytania sensów wynikających z zestawienia utworów**. Argumenty muszą wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy, to znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstów.
Uzasadnienie jest częściowo trafne, jeśli w pracy oprócz niepowiązanych z tekstami lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy argumentów pojawi się przynajmniej jeden argument powiązany z tekstami i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.
- Uzasadnienie jest **pogłębione**, jeśli jest osadzone nie tylko w tekstach, ale także w potwierdzonych tekstami i przyjętą koncepcją porównywania utworów kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym). Zdający powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.
- Uzasadnienie jest **niepogłębione**, gdy wszystkie argumenty są sfunkcjonalizowane, ale zdający przywołał je tylko z tekstów albo tylko z kontekstów.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na koncepcję interpretacyjną uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o niezajomości: (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycję ocenia się ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowania tekstu** zgodnie z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy i akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów oraz czy wyodrębnione części i akapity są logicznie i konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniami w akapitach. Znaczące zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu napisanego przez zdającego ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.

Styl częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu – np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Styl jest niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy. Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językową ocenia się ze względu na **liczbę i wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. udziwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji.